

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Domnului Solomon Adrian
Președinte al Comisiei pentru muncă și protecție socială
Camera Deputaților

Stimate Domnule Președinte Solomon Adrian,

Prin mai multe petiții înregistrate la instituția Avocatul Poporului,
aduce în atenția Avocatului Poporului problema cu care se confruntă, referitor la
obținerea *retroactivă* a dreptului la pensie.

În concret, petenta, în prezent pensionară, susține că la data de 4 aprilie 2025 a îndeplinit
cumulativ condițiile legale de pensionare stabilite prin **Legea nr. 360/2023** privind sistemul
public de pensii, având un stagiul contributiv complet de 34 ani și 4 luni și vârsta standard de
pensionare, însă nu a putut depune dosarul de pensionare la acea dată din cauza mecanismul fiscal
aplicabil profesiilor liberale, care impune declararea veniturilor și a CAS prin formularul D212
(declarația unică), cu termen de depunere în anul fiscal următor realizării veniturilor.

Prin urmare, stagiul contributiv aferent anului în curs nu este validat în timp real, spre
deosebire de salariați, unde declararea nominală se face lunar de către angajator, ceea ce ar
conduce la imposibilitatea depunerii dosarului de pensionare în termenul de 30 de zile de la data
îndeplinirii condițiilor de pensionare, cu efect direct asupra datei de la care se nasc drepturile de
pensie, nu de la data îndeplinirii condițiilor, ci de la data depunerii dosarului, ceea ce implică
pierderea drepturilor *retroactive*.

Relevante în prezenta speță sunt următoarele norme legale cuprinse în **Legea nr. 360/2023**:

- **art. 3 lit. d)**: „*declarație individuală de asigurare - declarația fiscală pe baza căreia se realizează declararea veniturilor care reprezintă baza de calcul al contribuției de asigurări sociale în cazul persoanelor care realizează venituri din activități independente sau din drepturi de proprietate intelectuală, pentru care există obligația depunerii acesteia potrivit Codului fiscal și care constituie documentul pe baza căruia se stabilesc, în sistemul public de pensii, stagiul de cotizare, punctajul lunar și cel anual, precum și numărul total de puncte realizat*”;

- **art. 89 alin. (2)**: „*Cererea de pensionare, împreună cu actele prin care se dovedește îndeplinirea condițiilor prevăzute de prezenta lege, se depune, în termen de 30 de zile de la data îndeplinirii acestor condiții, la casa teritorială de pensii competentă, în a cărei rază domiciliuază titularul*”;

- **art. 90 alin. (2) și (3)**: „*(2) Pensiiile se stabilesc prin decizie a casei teritoriale de pensii, emisă în condițiile prevăzute de prezenta lege, și se acordă de la data îndeplinirii condițiilor în cazul în care cererea a fost înregistrată cu respectarea termenului prevăzut la art. 89 alin. (2). (3) În situația în care cererea este înregistrată cu depășirea termenului prevăzut la art. 89 alin. (2), drepturile se acordă începând cu data înregistrării cererii*”.

Totodată, facem referire și la **Codul fiscal**, mai exact la prevederile **art. 122 alin. (1) și (3)**, potrivit cărora „*(1) Contribuabilii au obligația depunerii Declarației unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale la organul fiscal competent, pentru fiecare an fiscal, în cazul în care realizează, individual sau într-o formă de asociere, venituri/pierderi, după caz, din următoarele categorii de venit: a) activități independente; b) drepturi de proprietate intelectuală; c) cedarea folosinței bunurilor; d) investiții; e) activități agricole, silvicultură și piscicultură; f) alte surse. (...) (3) Declarația unică privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice se completează și se depune la organul fiscal competent, pentru fiecare an fiscal, până la data de 25 mai inclusiv a anului următor celui de realizare a veniturilor. Prevederea se aplică și în situațiile prevăzute la alin. (2) (...)*”.

Din aceste texte legale, apare ca evident faptul că **Legea nr. 360/2023** recunoaște că declarația individuală de asigurare este documentul constitutiv al drepturilor de pensie, având în vedere că stagiul de cotizare, punctajul lunar și cel anual, precum și numărul total de puncte realizat se stabilesc pe baza ei. Prin urmare, până la depunerea și validarea declarației individuale de asigurare, aceste elemente nu există juridic în sistemul public de pensii, indiferent că plata CAS a fost efectuată.

De asemenea, normele precitate impun ca depunerea dosarului de pensionare să se realizeze în termen de 30 de zile de la îndeplinirea condițiilor, ce include, implicit, dovada stagiului contributiv, fiind impusă și o sancțiune pentru nerespectarea acestui termen, prin pierderea *anumitor drepturi*, având în vedere faptul că drepturile se acordă de la data depunerii, nu de la data nașterii lor.

Stagiul de cotizare contributiv al persoanelor care au depus declarația individuală de asigurare se determină la definitivarea anului fiscal, adică nu în cursul anului, ci după încheierea acestuia. Practic, atunci când condițiile de pensionare se îndeplinesc în cursul unui an fiscal activ, cele două termene nu pot fi respectate simultan, deoarece termenul fiscal îl face imposibil de respectat pe cel stipulat în **Legea nr. 360/2023**.

Relevanță are și unul dintre motivele care a determinat adoptarea **Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 18/2018** privind adoptarea unor măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cuprins în *Preambul*, care stabilea că „*Promovarea acestui act normativ este determinată în principal de necesitatea: (...) dobândirii calității de asigurat de la termenul de depunere a declarației unice sau de la data depunerii acesteia, după caz*”.

Acest motiv este deosebit de important, având în vedere că Guvernul recunoaște explicit că dobândirea calității de asigurat (deci, a stagiului contributiv în sistemul de pensii) este legată de termenul de depunere a declarației unice sau de data depunerii acesteia, confirmând încă din anul 2018 exact mecanismul temporal descris mai sus, și anume stagiul contributiv aferent unui an fiscal nu poate exista juridic decât de la termenul de depunere a declarației unice (15 martie/25 mai anul următor) sau de la data depunerii efective, niciodată anterior acestui moment.

Această recunoaștere explicită, formulată chiar în actul normativ care a creat mecanismul declarației unice, întărește teza că legiuitorul însuși a fost conștient de decalajul temporal creat, însă nu a reglementat o normă de corelare cu termenul de 30 de zile prevăzut ulterior de **Legea nr. 360/2023** pentru depunerea dosarului de pensionare.

Sancțiunea impusă de legiuitor prin dispozițiile **art. 90 alin. (3) din Legea nr. 360/2023** apare că se aplică unei imposibilități obiective, nu unei neglijențe a titularului, or, ceea ce ar trebui să fie sancționată este culpa, nu imposibilitatea. Este adevărat că obligația depunerii actelor revine în exclusivitate titularului dreptului, însă, în această situație legea nu poate impune titularului să producă un document al cărui termen legal de depunere nu a fost încă împlinit.

Astfel, un profesionist care îndeplinește condițiile de pensionare (vârstă și stagiul de cotizare) în cursul anului curent poate depune dosarul de pensionare cu toate actele doveditoare abia următorul an calendaristic, nicidecum în termen de 30 de zile de la data îndeplinirii condițiilor de pensionare, ci doar după depunerea declarației unice sau a declarației individuale

de asigurare, situație în care este sancționat cu acordarea drepturilor începând cu data înregistrării cererii, și nu cu cele care i s-ar cuveni de la data îndeplinirii condițiilor de pensionare.

În mod absurd, sistemul normativ actual impune titularului dreptului să respecte simultan două termene: cel stabilit de normele fiscale pentru depunerea declarației unice, și cel de 30 de zile pentru depunerea dosarului de pensionare, ceea ce poate fi conceput ca un pericol care vine chiar din partea dreptului, contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă s-o creeze.

Concluzionând, problema specifică a profesioniștilor cu activitate independentă decurge din mecanismul fiscal al declarației unice (D212), deoarece formularul depus în 2026 are ca scop declararea veniturilor realizate în anul 2025, ceea ce înseamnă că stagiul de cotizare al anului fiscal curent nu poate fi dovedit și confirmat în sistemul de pensii decât în anul fiscal următor.

În acest punct al analizei, apare ca evident că suntem în prezența unui viciu de coordonare normativă care impune o intervenție legislativă de corelare a **Legii nr. 360/2023** cu mecanismul fiscal al declarației individuale de asigurare, în sensul că, pentru persoanele care realizează venituri din activități independente sau din drepturi de proprietate intelectuală și care îndeplinesc condițiile de pensionare în cursul unui an fiscal, termenul prevăzut de **art. 89 alin. (2) din Legea nr. 360/2023** să curgă de la data validării declarației individuale de asigurare aferente anului fiscal în care au fost îndeplinite condițiile, iar drepturile de pensie să se acorde de la data îndeplinirii efective a condițiilor de pensionare, indiferent de momentul depunerii dosarului, atunci când depunerea tardivă este cauzată exclusiv de imposibilitatea obiectivă de a face dovada stagiului contributiv anterior acestui moment.

Pentru toate aceste considerente, vă supunem atenției aspectele relevate mai sus, pentru a fi avute în vedere în cadrul procesului legislativ privind modificarea legislației în materia pensiilor din sistemul public.

Folosesc acest prilej, pentru a vă asigura, Stimate Doamnă Președinte, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,

Renate Weber

